

5. Tema

1. Yazarın hikâyelerindeki karakterler, çoğunlukla zor koşullar altında yaşayan insanlardır. O, var olma mücadelesi içindeki bu karakterleri, güçlü bir gözlem yeteneğine ve içgörüyeye dayanarak son derece canlı biçimde betimler. Hatta yakın arkadaşı olan Cemal Süreya, onun hikâyelerindeki kişiler için şöyle der: “Onun kişilerine iğne batırsan kan çıkar.”

Bu metindeki altı çizili cümlede, sözü edilen hikâye karakterlerinin hangi özelliği anlatılmak istenmiştir?

- A) Etkileyiciliği
B) Özgünlüğü
C) Gerçekçiliği
D) Evrenselliği

2. Türk sanatında süslemelerin ve onları oluşturan motiflerin ayrı bir önemi vardır. Her biri evrensel bir dile sahip olan motifler kültürümüzde çeşitliliği, renkliliği ve zenginliğiyle dikkat çekmektedir. Tarihten günümüze yetişen nice nakkaş, hattat ve ressam, eserlerini motiflerin binbir renk ve biçimiyle süslemiştir. Türk sanatında kullanılan bu motiflerden biri “ışın”dır. Bir ışık kaynağından çıkarak her yöne yayılan ışık demeti şeklinde oluşturulan bu motif, özellikle Osmanlı armalarında kullanılmıştır. Sürekliliği yansıtan “çarkıfelek” motifi; dünyanın dönüşünü, devinimi ve hayatı anlatır. Bu motifte, merkezden dışa doğru açılan çizgiler, rüzgârgülü gibi tek yönde şekillendirilerek oluşturulmuştur. Bir diğer motif olan “zencerek”, belli bir düzenle birbirinin içinden geçirilmiş iplere benzeyen yapısından dolayı “mutluluk düğümü” olarak adlandırılmaktadır. Sonsuzluğu simgeleyen bu motif; güç, birlik ve mutluluğu da temsil eder.

Aşağıdakilerden hangisi bu metinde sözü edilen motiflerden biri değildir?

3. Yazar, yaygın bir fikri değiştirmek amacıyla yazdığı bu yazıda, savunduğu düşünceyi başkasının görüşüyle desteklemiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu cümlede sözü edilen yazıdan alınmış olabilir?

- A) Birçok sanatçı, sanat eserlerinin hiçbir düşünceyi yaymadığını söyler. Böyle bir şey mümkün değildir. Her eser, ister istemez bir insanın, bir toplumun düşüncelerini bildirir. Hatta sadece güzellik kaygısıyla yazılmış olanlar bile bir dünya görüşünden haber verir. Böyle olmasaydı Benite “Sanat eserleri bir medeniyeti sonraki nesillere anlatan şahitlerdir.” der miydi hiç?
- B) Bir yazarın, dilini geliştirmesi neye bağlıdır? Bu sorunun cevabı gayet basit: Halkla göbek bağına kesmemesine... Çünkü dili doğuran, besleyip geliştiren, halktır. Şair ve yazarlar ise halkın sesidir. Ne güzel diyor Dağlarca: “Şair ve yazarlar çağlarının, ülkelerinin ön duyarlılıklarıdır. Bir karanlığı, bir acıyı ilk onlar dile getirir.” Bu gerçek, yeryüzündeki bütün şair ve yazarlar için geçerlidir.
- C) Dostluğun temelinde sevgi vardır. Dostlukta hiçbir şey yalan ve yapmacık değildir, her şey gerçektir ve içten gelir. Bu yüzden dostluk, ihtiyaçlar ve çıkarlar gözetilerek doğmaz. Dostluğun doğuşunda, ruhların sevgiyle birbirine bağlanması vardır. Aristo'nun da dediği gibi dostluk, iki gövdede yaşayan bir ruhtur.
- D) Bir sanatçının eser ortaya koyması; toplum içinde onu isteyen, ondan anlayan; onun güzelliğini, çirkinliğini, iyiliğini ve kötülüğünü seçebilecek kimseler bulunduğu inandığını gösterir. Bu nedenle sanat adamının, eseri ile ilgili eleştiri yazılmasını istememesine aldanmayın. Onun istemediği şey, ortaya koyduğu eserin beğenilmemesidir.

4. Aşağıdaki medya metinlerinden hangisinin yazılış amacı yay amaç için yanlış verilmiştir?

- A) Kahve, Anadolu'nun dillere destan konukseverliğinin en önemli göstergelerinden biridir. Anadolu'da sizi acı bir kahve içmeye çağıran kişiye “Neden acı kahve?” diyemezsiniz. Bu acılıkta, yıllar yılı sürececek bir tatlılık, yakın bir dostluk vardır. Bu yüzden “Bir fincan kahvenin kırk yıl hatırı vardır.” sözü Anadolu'nun her yerinde, her zaman söylenir durur. (Kültür aktarma)
- B) Dünyadaki böcek türlerinin sayısı her geçen yıl azalıyor. Bu azalmaya zirai endüstri, doğal ortamların yok edilmesi, böcek ilacı kullanımı ve iklim değişikliği neden olmaktadır. Araştırmacılar önümüzdeki 30-40 yıl içinde gıda üretme yöntemleri değiştirilmezse böceklerin yok olacağını vurguluyor. (Olay yorumlama)
- C) Buğday unu tüketimi ile obezite arasında doğrudan bağlantı kurulamıyor. Dünya Sağlık Örgütü'nün açıklamalarına göre Fransa'da kişi başına düşen buğday tüketimi Amerika'dakinden %50 fazla olmasına rağmen obezite oranı Amerika'dan çok daha düşük. İtalya'da ise Amerika'dakinin iki katı buğday tüketilmesine rağmen obezite oranı Amerika'dakinin dörtte biri oranında. (İkna etme)
- D) Avrupa Nükleer Araştırma Merkezi (CERN) dünyanın en büyük fizik laboratuvarıdır. On iki Avrupa ülkesi tarafından 1954'te kurulmuştur. CERN'e üye ülkeler kendi olanakları ile gerçekleştirecekleri yüksek maliyetli araştırmaları burada yapmaktadır. 2015'ten beri CERN'e üye olan Türkiye de oradaki çalışmalara katılabilmektedir. (Bilgilendirme)

5. Nesne alabilen fiillere geçişli fiil, nesne alamayan fiillere geçişsiz fiil denir. Örneğin “Ufuk çay içiyor.” cümlesindeki “iç-” fiili nesne alabilen bir fiildir. Oysa “Ufuk gülüyordu.” cümlesindeki “gül-” fiili nesne alamaz.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde geçişsiz bir fiil vardır?

- A) İnsan, açıklayamadığı her olaydan korkar.
- B) Empati kurabilenler, karşısındakini daha iyi anlar.
- C) Gençler, duygularının yansımalarını şiiirlerde bulur.
- D) Yaşamdaki birtakım zorluklar insanı yorar.

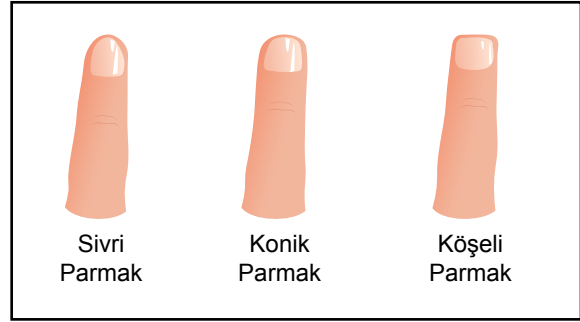
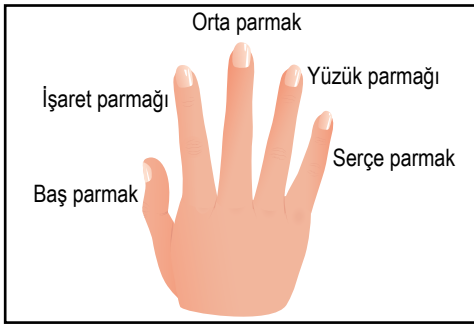
5. Tema

6. İnsanların ellerine bakılarak karakterlerine dair hükümler çıkarmak çok eski dönemlerden kalma bir yöntemdir. Bu yöntem, Osmanlıda özellikle sarayda çalıştırılacak kişilerin seçiminde önemli bir değerlendirme aracı olmuştur. Bu yöntemle göre,

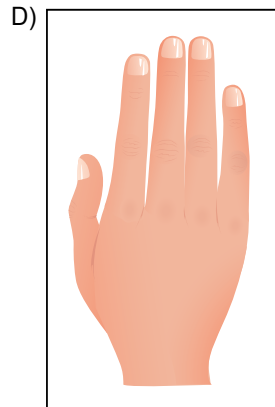
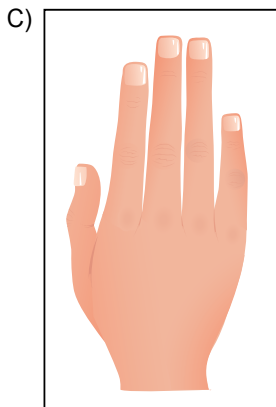
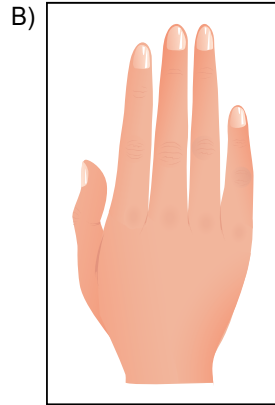
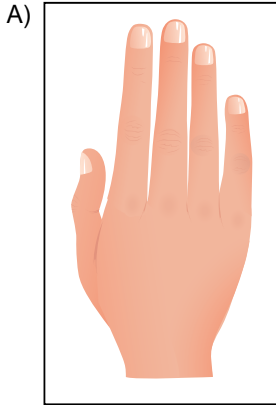
- Yüzük parmağı işaret parmağından uzun olan kişiler, risk almaya açık bir yapıya sahiptir.
- İşaret parmağı ile yüzük parmağı eşit olanlar, hiçbir konuda aşırı gitmezler.
- Orta parmağı ile yüzük parmağı eşit olanlar, ömürlerini serüven arayışı içinde geçirir.

Parmakların şekline göre de karakter tahlili yapılmaktadır. Örneğin,

- Parmakları sivri olanlar, güzel ve etkili konuşur; güçlü bir hayal gücüne sahiptir.
- Konik parmaklı kişiler, kimsenin etkisinde kalmadan kendi başına karar almak isteyen bir yapıya sahiptir.
- Köşeli parmakları olanlar, olaylara sakin ve temkinli yaklaşır.

Buna göre maceraperest ve özgürlüğüne düşkün bir kişinin parmak yapısının aşağıdakilerden hangisine benzer olması beklenir?

5. Tema

7. Ankara'dan Avustralya'ya gitmek isteyen bir kişi İnternet'ten uçak bileti alacaktır. Ankara - Avustralya arasında doğrudan uçuş olmadığı için aktarma uçuş yapmak zorundadır. Bu uçuş için hatlar sırasıyla Ankara - İstanbul, İstanbul - Singapur ve Singapur - Avustralya şeklindedir. Yani Ankara'dan uçağa binen bir kişi önce İstanbul'a, sonra Singapur'a, daha sonra ise Avustralya'ya uçacaktır.

NEREDEN	NEREDEN	NEREDEN	NEREDEN	NEREDEN
İSTANBUL	ANKARA	SİNGAPUR	ANKARA	SİNGAPUR
NEREYE	NEREYE	NEREYE	NEREYE	NEREYE
SİNGAPUR	İSTANBUL	AVUSTRALYA	İSTANBUL	AVUSTRALYA
TARİH	TARİH	TARİH	TARİH	TARİH
6 MART 2018	7 MART 2018	7 MART 2018	6 MART 2018	6 MART 2018
KALKIŞ SAATİ	KALKIŞ SAATİ	KALKIŞ SAATİ	KALKIŞ SAATİ	KALKIŞ SAATİ
22:30	19:10	16:45	20:00	14:00
VARIŞ SAATİ	VARIŞ SAATİ	VARIŞ SAATİ	VARIŞ SAATİ	VARIŞ SAATİ
12:30	20:10	02:15	21:00	23:30
I	II	III	IV	V

- Bütün uçuş saatleri Türkiye saatine göredir.

Ankara'dan Avustralya'ya gitmek isteyen biri numaralanmış biletlerden hangilerini almış olamaz?

- A) II ve III.   B) II ve V.   C) III ve IV.   D) IV ve V.

8. Söylenmemiş aşkın güzelliğiyledir

Kâğıtlarda yarım bırakılmış şiir

İnsan, yağmur kokan bir sabaha karşı

Hatırlar bir gün bir camı açtığını

Duran bir bulutu, bir kuş uçtuğunu

Bu dizelerin anlamlı ve kurallı cümleler hâline getirilmiş biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsan, bir gün yağmur kokan bir sabaha karşı söylenmemiş aşkın güzelliğiyle bir camı açtığını, duran bir bulutu, bir kuş uçtuğunu, kâğıtlarda yarım bırakılmış şiiri hatırlar.
- B) İnsan, bir gün yağmur kokan bir sabaha karşı duran bir bulutu, bir kuş uçtuğunu, kâğıtlarda söylenmemiş aşkın güzelliğiyle yarım bırakılmış şiiri hatırlar.
- C) Kâğıtlarda yarım bırakılmış şiir, aşkın güzelliğiyle söylenmemiştir. İnsan, yağmur kokan bir sabaha karşı bir gün bir camı açtığını, duran bir bulutu seyrettiğini, bir kuş uçtuğunu hatırlar.
- D) Kâğıtlarda yarım bırakılmış şiir, söylenmemiş aşkın güzelliğiyledir. İnsan bir gün, yağmur kokan bir sabaha karşı bir camı açtığını, duran bir bulutu, bir kuş uçtuğunu hatırlar.

5. Tema

9 ve 10. soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

“Dede Korkut Kitabı” atasözü, deyim, ağıt vb. sözlü ürünlerin yanı sıra Türk gelenek ve inanışlarına da yer verilen hikâyelerden oluşan zengin bir kaynaktır. 15. yüzyılda yazıya geçirilen ve bugün Türkiye, Azerbaycan ve Kazakistan’ı kapsayan geniş bir bölgede “Dede Korkut veya Korkut Ata” olarak tanınan bilge kişilik etrafında oluşan hikâyeler, edebiyatımızın en özgün eserlerindedir. Kitapta on iki hikâye vardır. Destandan halk hikâyesine geçiş niteliği gösteren bu hikâyelerin en önemli özelliklerinden biri, şiirsel anlatıma sahip olmasıdır. Kahramanlıkların efsanevi unsurlarla birlikte anlatıldığı hikâyelerde Dede Korkut, zaman zaman ortaya çıkar ve bilge bir kişi olarak kurguya katkıda bulunur. İşte geleneğimizin bu eşsiz eseri, “Dede Korkut (Korkut Ata) Mirası: Kültürü, Efsaneleri ve Müziği” adıyla Türkiye, Azerbaycan ve Kazakistan’ın ortak başvurusu sonucu 28 Kasım 2018’de UNESCO İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Temsilî Listesi’ne kabul edilmiştir.

9. Bu metinden Dede Korkut hikâyeleri ile ilgili,

- I. Dede Korkut tarafından kaleme alınmıştır.
- II. Gerçek ve olağanüstü olaylar birlikte anlatılmıştır.
- III. Türk kültürünün zenginliklerini gösteren önemli bir kaynaktır.
- IV. Halk hikâyelerinin oluşumuyla ilgili bilgilere yer verilmiştir.

yargılarından hangileri çıkarılabilir?

- A) I ve II.   B) I ve IV.   C) II ve III.   D) III ve IV.

10. Bu metinde iki nokta (:) aşağıdaki işlevlerinden hangisiyle kullanılmıştır?

- A) Karşılıklı konuşmalarda, konuşan kişiyi belirten sözlerden sonra kullanılır.
- B) Kendisiyle ilgili açıklama yapılacak cümle veya ifadelerin sonuna konur.
- C) Edebî eserlerde konuşma bölümünden önceki ifadenin sonunda kullanılır.
- D) Kendisiyle ilgili örnek verilecek cümle veya ifadelerin sonuna konur.

